

הוחלפו ברכות שיגרתיות, מלים מקוטעות, חסרות-טעם ושהר. ורק טעם אחד ויחידי היה בפגישתם זו ברחוב פודשצ'נה — בעת שמוiska מולל באצבעותיו את שטר הכסף בן אלף זהוב "מתנתה החוב" של הסופר לארכיטיפוס של יצרתו המפורסמת. הפגישה תמה ונשלמה עד לשנה הבאה עת שוב ייגשו השניים והסופר שוב יתקע לידיו את השטר המיוחל כל-כך עליידי מוטקה. אך פעם אחת — כך סיפר לי אביו זל — התרעם מוטקה בפני הסופר על שום מה כינה אותו בספרו "מוטקה גנב". "אין אני גנב" — טען מוטקה. "הן מתחרנס אני משלח-ידי בכבוד"… אכן, בעיני שלום אש לא גנב מוטקה את רכוש הזולת.

מוטקה הטיל את חיתתו על כל שנאי ישראל, שהתנכלו לו- "עמך-ישראל". הגויים פחדו פחד-מוות בפני "געריד-מוטקה". סכין, גרזן, פטיש, קופץ, אבן וכד' — אלה היו כלי הGIN של הקצבים, הסלבים, האופים ושאר "עמך" שידעו לשמור על כבוד העם היהודי, על חייהם ועל רכושם. להם היה מוטקה בראש ולמניאג.

כאשר שלום אש המשיל את מוטקה ל"גולם" מפארג או ל"נה פאנדרה" (של ג. שניאור) לא הבין מוטקה את כוונת דבריו של ידידו הסופר. אך בלבו ובחושו הבין ואמר לו: "שלום, שומע אתה, גם יהודים לא יהיה הפקר בקוטנה!" ובין שניינו סינן "לא נושט את צווארנו לשחיטה" ונדם.

שקט ושלו ולא אמרת "שלום", כאילו נדבקה לשונו לחיכו פנה הסופר לדרכו.

ידעו ידע, כי בחירתו לא לשואו הייתה — והיה זה שכרו.

צבי אש — נהריה

שלום אש ומוטקה

mdi שנה בשנה, בשלחי הקץ, היה הסופר שלום אש בא מפאריס לבקר את אמו הייששה, שהתגוררה בבית אחיו וולף. ביקورو של הסופר הדגול נחפה לחוויה מיוחדת לכל תושבי העיר, יהודים ונוצרים כאחד. ראשית ביקورو קודש הייתה לאמו, לבנות בצוותא אותה ולחולוק לה את הכבוד הרاءו. אך גם גאה הייתה על בנה האהוב והסופר המפורסם. בעת שהותו בבית אמו נהנה מאוד מן הספרייה הגדולה שהקדיש לאמו הורתו. ואמן, משוחרר הבן למקום מגורי הקבוע, לפאריס, הייתה ספרייתה השתקפות נאמנה של רוחו וגדלוו של הבן, שלום.

אולם כבר בערבו של היום הראשון לביקورو בקוטנה, קצ朗ה רוחו של הסופר, הוא לא מצא מנוח לעצמו. מקורביו ידעו את הסיבה — הוא טרם נפגש עם גיבורו, עם מוטקה, שכבר ציפה בכליוון עיניים לבואו של הסופר. ולפניהם שהיה סיפק בידיו להיפנות משפחתו, למכריו ולקהן מעריציו — חש בהכרח לראות תחילת את מוטקה.

פגישתם, של היוצר ויצרו, הייתה חופשית, לבבית וקצרה.